

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdaja
Nagybecskerek, Zápolya-u. 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások inté-
zendők.
Telefon-szám 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 K
Félévre ——— 12 K
Negyedévre ——— 6 K
Egy hóra ——— 2 K
— Egyes szám ára 3 fillér.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadta-
nak el. Azonkívül az összes
hirdetési irodákban.

Megjelenik vasár- és ünne-
pnapok kivételével mindennap
délután 5 órakor. ■■■■■

Nagybecskerek, 1911.

XL. évfolyam 192. szám.

Csütörtök, augusztus 24.

Termés és áralakulás.

Budapest, aug. 24.

A földművelésügyi miniszter legutóbb kibocsátott termésbecslése búzából és rozsból közepes termést helyezett kilátásba, búzából 48,3 millió, rozsból 13 millió méter-mázsára becsülve az idej terméseredményeket. Évekkel ezelőtt egy ily nagyságu termés a közepesnél jobbnak, közel rekord termésnek lett volna mondható. Azóta azonban változott a helyzet. Mezőgazdasági kulturánk nagyot haladt, a belterjes, gondos művelés folytán — dacára szeszélyes időjárásunknak — a holdankénti átlagtermés emelkedett. De emelkedett fogyasztásunk is, nemcsak azért, mert évek folyamán szaporodott a népesség, hanem mert megjavulván a kereseti viszonyok, jobb, bőségesebb táplálkozást engedhet meg magának a fogyasztók legszélesebb rétege.

Ily körülmények közt kevés eredményeink is más elbírálás alá esnek és ma egy 48 milliós búzatermés, 13 milliós rozstermés, összesen tehát 61 milliós kenyérmag nem nevezhető rekordot megközelítő vagy jó közepes termésnek, hanem csak közepesnek, amely ha a szerződéses vámterület másik fele, Ausztria is a rendes termésnek megfelelő eredményt el tudja érni, éppen fedi a monarchia szükségletét. Ausztriában azonban az idén nem lehet számítani a múlt évihez hasonló termésre, mely normális termésszámba ment, melynek következtében, ha fogyasztásunk csak valamivel nagyobb lesz, nem fogjuk kielégíteni tudni a szükségletet, vagyis nagyon is bizonytalan, elégséges lesz-e a két állam termése búzából és rozsból a népesség táplálkozásának ellátására. Nagyon természetes, hogy a termés és szükséglet azonos mérve szabályozza ily módon az idej termésév gabona áralakulását.

Az aratás első időszakában a tőzsde figyelmén kívül szerette volna hagyni a termésnek a fogyasztáshoz való viszonyát és kísérletképpen megindult a buza és rozs árának a határidő üzletben lefelé való licitálása. Adták a tőzsdén a papiros búzát azon reményben, hogy a rohamos áresésből legalább is gondolkodóba esnek a gazdák és sietnek azonnal értékesíteni a termést, nehogy az egyre hanyatló árak mellett esetleg még olcsóbban kellessék majd elvesztegetni a gabonát. A tőzsde azonban rosszul számított. Elhibázta számítását akkor, mikor a gazdák tapasztalatlanságára épített. A tőzsde visszaringatta magát abba az illúzióba, mintha közgazdaságunk ma is a tíz évvel ezelőtti állapotban lenne, mintha gazdáink ma is az a pigra massa lenne, amely saját tehetetlenségénél fogva cselekvésre képtelen. Elhibázta számítását a tőzsde, mert gazdaközönsé-

günk nemcsak sokat tapasztalt és tapasztalatait értékesíteni is tudja, hanem magába szívott egy kis kereskedelmi szellemet is, amely látókörét tágitotta és amely megtanította a kedvező konjunkturák kihasználására. A gabonaáralakulás kulcsa ma a gazdatársadalom kezében van. Egyedül tőle függ, kedvezően értékesítheti-e termését vagy sem. A termés a szükségletet éppen csak hogy fedi. Az áralakulás tehát attól függ, mily sürgősen lép fel a kínálat.

Eddig a gazdatársadalom helyes számítással megtalálta az utját annak, miként lehet a gabonaárak további esését megakadályozni? Távol tartotta magát a piactól. Ezzel nemcsak az árhanyatlást akadályozta meg, de sőt javította is az árfolyamot. Egyenletes lassu kínálattal a helyzet még javulhat is, javulnia kell, mert a helyes számítás szerint belföldi búzánk ma annyit ér, mint a külföldi buza, amelyet még a behozatali 6-30 koronás vám is terhel.

A nemzetközi gabonapiacra barátságos helyzet alakult ki, a nagyobb gabonakiviteli államok kevésbé kielégítő terméseredményei folytán. Ott nagyobb árhanatlás szintén nem fejlődhet ki, még kevésbé oly fokú, amely lehetővé tenné, hogy még a jelen árak mellett külföldi gabona jöhessen hozzánk. De a fogyasztás nagyobb mérve mellett számításba veendő kevésbé sikerült, illetve csekélyebb terméseredményekkel biztató kapásnövények, a burgonya és tengeri, melyekből felmerülő hiány takarmányozási célokra és jelentékenyebb mennyiségű gabonaféle felhasználását teszi szükségessé, valamint számításba kell venni azt is, hogy a csekélyebb burgonya és tengeri termés a legszélesebb fogyasztórétegek bizonyos hányadát is a buza- és rozsfogyasztásra fogja inkább szorítani. A fogyasztásnak szükség van az utolsó szemig arra a termésre, amit az idén betakarítottunk. A nagyobb szükséglet fogja a gabonaárakat kedvezően befolyásolni és hogy ez tényleg bekövetkezik-e, az csak a gazdától függ, akik ha nem élnek a kedvező alkalommal, — más fogja azt kihasználni.

Fabricsius Endre

Tájékoztató.

A fürdő (telefonszám 118.) minden nap reggel 6 órától kezdve déli 12 óráig az urak részére nyitva van hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5—7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva

Szeptember 1., 2. Megyei állandó választmány ülése.
Szeptember 4. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Szeptember 11. Közigazgatási bizottság ülése.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 2 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5—7 óráig.

Torontálvármegye az obstrukció ellen.

Indítvány a megyei közgyűléshez. — Német gazdák tiltakozása.

Nagybecskerek, aug. 24.

Mint ismeretes, az ország törvényhatóságai egymásután impozáns módon foglalnak állást az ellenzéknek a parlamentben folytatott országrontó obstrukciója ellen. A többi törvényhatóságokhoz most csatlakozni fog Torontálvármegye is s ma számos törvényhatósági bizottsági tag aláírásával beadvány érkezett a vármegyéhez, amely azt indítványozza, hogy Torontálvármegye törvényhatósága szintén foglaljon állást az obstrukció ellen.

Az indítványt a szeptember negyedik rendkívüli közgyűlésen tárgyalják s bizonyos, hogy a törvényhatóság óriási többsége magáévá teszi az indítványt s ezzel Torontálvármegye is csatlakozni fog az obstrukció ellen megindult országos mozgalomhoz.

Ezenkívül egy másik irás is érkezett a főispánhoz, amely élénken jellemzi a nép hangulatváltozását és kijózanodását a szemfényvesztési politikából. Ezt az irást amelyet alább közlünk, szentborbálai (soultour) német gazdák küldték, akik eddig ellenzéki létükre foglalnak állást az obstrukció ellen.

Az obstrukció ellen a törvényhatósághoz beadott indítvány

a következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Tudomásunkra jutván, hogy ez évi szeptember hó 4-ére rendkívüli közgyűlés lett egybehiva, azon javaslattal járulunk a tekintetes törvényhatósági bizottság elé, hogy parlamentünk képviselőházában jelenleg folyamatban levő katonai törvényjavaslatok tárgyalása körül már hosszabb idő óta folyó obstrukció ellen Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága is állást foglaljon.

Hazánk higgadtan gondolkodó polgársága már több ízben kifejezést adott azon hazafias aggodalmának, hogy a parlamenti élet elfajulása alkotmányunk intézkedéseinek helyes és célszerű alkalmazását veszélyezteti; ez alkalommal bennünk is azon érzés jut fölszínre, amelynek a nemzet nagyrésze az által adott már kifejezést, hogy tiltakozó szavát fölemelte az obstrukció ellen, tekintettel különösen arra, hogy az állam létfenntartásának egyedüli biztosítója a hadsereg. Nincs a kontinensen, sőt ma már annak határain túl sem ország, mely ennek extenzív és intenzív fejlesztésére a messzebb menő áldozatokat ne hozná meg s e világversenyben csak Ausztria-Magyarország volt az a nagyhatalom, ahol szerencsétlen politikai viszonyaink folytán hadseregünk számbeli és harcászati fejlesztése husz év óta szünetelt. Ha a nem akarjuk, hogy a körülöttünk levő államok érdeksurlódásainak s hatalmi vágyának áldozataivá lehessünk, e vétkes mulasztást most már feltétlenül pótolnunk kell.

Méltányoljuk és helyeseljük e szempontból a kormány elhatározását, hogy erős akarattal és előrelátó hazafias aggodalomból kifolyólag véderőnk fejlesztésére szükséges javaslatokat a képviselőház elé terjesztette s bár nem zárkozunk el annak tudatától, hogy e lépés hazánk lakóinak erős áldozatába kerül, mégis nemcsak államunk biztonsága, hanem a törvényjavaslatokban lefektetett szociális és nemzeti előnyök méltánylásával határozott ál-

lást foglalunk a kormány véderőjavaslatai mellett s tisztelettel kérjük a képviselőházat, hogy azokat mielőbb elfogadja s ezzel egyidejűleg azt a politikai szálkát, amely a katonai kérdések körül évtizedek óta a nemzet testében van, abból eltávolítani méltóztatásuk.

Miután pedig a képviselőház tárgyalásai ismét a meg nem engedhető és minden higgadt politikusi s hazafi által csak elítélhető parlamenti forradalom: — a kisebbség obstrukciójának porondján mozognak s ezzel nemcsak a Ház tárgyalásainak menetét akadályozva megszámlálhatlan kárt és veszteséget hoz az országra s annak számtalan osztályaira és az államháztartásra, hanem veszélyeztetni parlamentarizmusunkat, alkotmányunk legerősebb védőbástyáját — *határozottan tiltakozunk a kisebbség ezen törvénytelen terrorizmusa ellen s azt hazafias aggodalommal elítéljük.* Kérjük a képviselőházat, hogy *hátszálkáját mielőbb akként változtassa meg, hogy a parlament normális működése és ebben a többség, mint a nemzet képviselőinek akaratát mindenkor és állandóan biztosítva legyen.*

Mindezek alapján kérjük a tekintetes törvényhatósági bizottságot, hogy ezen indítványunkat tárgyalni és a képviselőházhoz ily értelmű feliratot intézni kegyeskedjék.

Kiváló tisztelettel:

Aláírások

A német gazdák az obstrukció ellen

szóló s dr. Dellimanics Lajos főispánhoz intézett írása a következő:

Méltóságos

dr. Dellimanics Lajos főispán urnak
Nagybecskerek.

A mai napon egybegyűlt Szentborbála (Seultour) községbeli országgyűlési képviselőválasztók a parlamenti obstrukciót elítélvén, ezen alkalommal szeretetünket és ragaszkodásunkat vagyunk bátrak méltóságod előtt nyilvánítani.

Kelt Szentborbálán, 1911. évi augusztus hó 15-én mély alázattal:

Eiler Péter, Eiler Kristóf, Mesz Anton, Laub Antal, Wilhelm János, Michael Till, Stefanov Antal, Tuth Mathias, Tuth Georg, Weber Mathiasz, Stojanov József, Eiler János, Gerhardt János, Winkler Mihály, Riha Lajos, Hány Jakab, Krimmer Kristóf, Riha András, Martini József, Tuth Nikolaus, Massong Mátyás, Heidenfelder Péter, Marschall Antal.

A sajtószabadság védői.

— augusztus 24.

A „Budapesti Hírlap” legutóbbi számából vesszük ezt a cikket:

A parlamentben ma sem ült el még az a mesterkélt izgalom, amelyet a sajtószabadság állítólagos sérelme keltett az obstrukciók között. Voltaképp úgy illenek, hogy nagyon megtisztelve érezzük magunkat azért a meleg szimpátiáért, amelyet az obstrukció képviselő urak a sajtó érdekei iránt oly hangosan és elszántan mutatnak. Minket azonban ez az ad hoc érdeklődés teljesen hidegen hagy. Amint hogy céltalannak és meddőnek látjuk az urak szelmalomharcát is a kormány e rendelkezései ellen, amelyeket formailag nem, érdemben még sokkal kevésbé lehet megtámadni. Nem izgat föl bennünket a nagy hangon sajtószabadságról szavaló immunisok hirtelen sajtószerepére és nem izgatja föl a közönséget sem, amely nem kutatva a szóban forgó intézkedés alaki jogosultságát a megbüntetések lap sorsában az elbizottságnak, a féltelenségnek, durvaságnak, a családi életbe beletaposó kiméletlenségnek rég várt megtorlását látja.

Mert legyenek tisztában azzal a szónokló urak: a kormány által helyeselt sommás eljárás csak éppen egy ilyen ujsággal szemben volt lehetséges. Bármely tisztes hang, élesen küzdő, de tisztességesen beszélő lap ellen jár el így a közigazgatás, a közönség megéreztette volna, hogy itt csakugyan legszentebb javunknak, a sajtó szabadságának veszedelméről van szó. Nem is merte volna a miniszterelnök kegyetlen és megbélyegző ítélete az ország színe előtt lesújtani azt a lapot, amely alatt erkölcsi alap áll. És ugyanennek az erkölcsi alapnak híjjával van az a zárt ülés, obstrukciós küzdelem is, amely ama ujság nevét írta zászlajára. Először azért, mert nyil-

vánvalóvá teszi a közönség előtt, hogy az állítólag megbántott sajtószabadság védelmének örve alatt megint csak egy-két napját morzsolják le az obstrukciónak. Másodszor pedig azért, mert a sajtószabadság tüzes védőit, akik ma közbeszólnak, rikoizoznak, erőszakot emlegetnek, sehol sem látjuk valóban válságos órákban; amikor a hatalom ráuszította a csöseléket a szerkesztősekre és a hírlapnyomdákra, hogy beléjük fojtsa az alkotmánytörvény uralom ellen napról-napra fölhangozó tiltakozást. Hol voltak akkor a nagy tekintélyű és sokszavú urak? Abban az időben a forradalomhoz közeljáró komoly napok jártak; ott lehetett volna tenni egyetmást a megfelelő szabadsajtó érdekében, nemcsak szónokolni, alakoskodni és zárt ülést tartani. De nem láttunk csak egyet is azok közül, akik ma a lehangosabbak.

Ebben az egész ügyben, amely egy céltudatosan és következetesen vétköző ujság jogos bünhődése miatt támadt és nőtt ily aránytalanul hangossá, egy dolog sajnálatos ránk nézve: kollégáink magatartása. Tegyük a kezünket szívünkre: van-e közülünk csak egy is, aki boszus haraggal néllátta volna ennek az ujságnak a garázdálkodását? Megbotránkoztunk és pirultunk, de merő kollégialitásból — hallgattunk. Most végre betelt a mérték és azt, akit a közönség egyre türelmetlenebb, idegesebb utálkozása nem térített észre, megállította romboló munkájában a bíróság és a közigazgatás. És mi csakugyan mi magunkat érezzük megbántva? A közönség, amelynek vezetésére, irányítására, nevelésére vállalkoztunk, már tud disztigválui. Mi pedig még mindig nem tudunk? A becsülést, a rokonérzést, amely nélkül a sajtó egy napig meg nem élhet, ez az ujság könnyelműen és naponta kockára vetette. És mi most a becsülésnek és rokonérzésnek egész tökéjét, amelyet az egyetemes magyar sajtó tiszta munkájával, tudásával, szolidaritásával, műveltségével, európai tónusával gyűjtött, ezt egy lap kedvéért elvesztegetjük. „Inkább el legyek s ugassak holdat, mint ily római”, mondja Brutusz Kassiusznak, akit szennyes kézzel vádol meg. A solidaritásnak is meg van a maga határa. A megbüntetések régesrég és ismétleten elhagyta azt a mesgyét, amelyen túl a magunkfajta lap és a magunkfajta hírlapíró még közösséget tarthat vele.

HIREK.

— Torontálvármegye az Emke jubilemán.

Az Emke, Magyarországnak ez a hatalmas közművelődési egyesülete, mint ismeretes, folyó év szeptember hó 8-án ünnepli meg négyszázados fennállásának évfordulóját. Az ez alkalomból rendezendő diszközgyűlésre Torontálvármegye törvényhatósága is meghívót kapott s vármegyénket a diszközgyűlésen s az ezzel kapcsolatos ünnepségeken dr. Dellimanics Lajos főispán és Jankó Ágoston alispán fogják képviselni.

— Egyházi kinevezések. Glattfelder Gyula dr. megyés püspök a csanádi egyházmegyében szeptember hó 1-ével a következő kinevezéseket és áthelyezéseket fogantatott: *Plébános-helyettesekké* kinevezettek: *Tamási Lajos* Mezőkovácsházára, *Kelemen András* Kétegyházára, *Gál István* Csermőre, *Gerőfi Miklós* Horvátneuzinára, *Walaskiwicz Rezső* Buziásfürdőre, *Gehl János* Tiszaszentmiklósról, *Schipper János* Almáskamarásra, *Siebenhaar Ferenc* Dognácskára. — *Kápláni minőségben* küldettek: *Lamberg Dezső* és *Rigó Sándor* Szegedbelvárosba, *Hodács Ágoston* Szegedrókusra, *Schneider Ede* Temesvárbelvárosba, *Balázs Mózes* és *Bodor József* Pécskára, *Elszner József* és *Márki Ferenc* Fehérlombba, *Szabó Lajos* Zombolyára, *Prokop Sándor* Mezőkovácsházára, *Biró D. Cherubin* Szeged-felsőközpont, *Nágu Márton* Magyaracsernyára, *Szijártó Géza* Bakóvárra, *Krón Ferenc* Resiczára, *Szalkál András* Kistelekre, *Varganics József* Makó-ujvárosra, *Klivinyi Lajos* Makóra, *Herd József* Kisiratosra, *Karácsonyi Guidó* Földeákra, *Horváth Lénárt* Német-szentmihályra, *Szabó Ferenc* Szakálházára, *Roszmán János* Lippára. — *Az ujmisések közül:* *Vasvári Odón*, *Battonyára*, *Kozár Ignác* Dóczra, *Virág Vince* Német-szentpéterre, *Bernátovics Pál* Zombolyára, *Takács Vince* Obessenyőre, *Mátyás Miklós* Szőregre, *Seress Ferenc* Magyarbányhegyesre, *Kiss Gyula* Temesvár-Józsefvá-

rosba, *Bittenbinder György* Gyorokra, *Gutjahr Károly* Kiskomlósról, *Berkes József* Temeshidegkútra. — *Lelkészekké:* kinevezettek: *Csokán János* Nevrincsára, és *Laukó Imre* Bethlenházára. — *Denk Rezső* Aradra hittanár, *Plesz József* pedig a Temesvár-Józsefvárosi zárdához segéd-lelkiigazgatóvá nevezetett ki.

— *Esküvő.* *Solymossy Sándor* színművész *Polgár Károly* szintársulatának nálunk is kedvelt tagja, augusztus 26-án tartja esküvőjét *Szóllóssy Aranka* kisasszonnyal, *Szóllóssy Károlynak* a Pleitz-cég volt művezetőjének leányával.

— *A villamvilágítási bizottság ülése.* Mint már röviden jeleztük, Nagybecskerek város villamvilágítási bizottsága tegnap d. u. 4 órakor dr. *Perisics Zoltán* polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek: *Beck Gyula*, *Havas Dániel*, *Krumenacker Ferenc*, dr. *Pollák Győző*, és *Szavics Sándor* bizottsági tagok. A tegnapi ülés főtárgya volt a város által legújabban rendelt 200 lóerős nyersalajmótornak egy ugyanolyan 400 lóerős motorra való kicserélése. A város ugyanis mint ismeretes, a nappali áram bevezetésekor szükségnek tartotta egy 200 lóerős motornak a beszerzését, amely a nappali üzemhez az áramot szolgáltatassa. Akkor, midőn a város ezt a rendeltetést megtette, mindössze 35 lóerő volt a nappali üzemből igénybe véve és így sem a város, sem a villammi vezetősége nem láthatta előre, hogy rövid idő alatt a szükséglet 237 lóerőre fog megnövekedni, amennyire ma tényleg szükség van. Minthogy a megrendelt, de még nem szállított 200 lóerős gép így képtelen volna a szükségletet ellátni, a villammi vezetője kérdést intézett a Nicholson-gépgyárhoz, hogy hajlandó volna-e a vele kötött szerződés értelmében szállítandó 200 lóerős gép helyett egy 400 lóerőset szállítani. Miután a gépgyár erre hajlandónak nyilatkozott, a villamvilágítási bizottság dr. *Perisics Zoltán* polgármester indítványára javasolja, hogy a város a célszerűségi számítások bemutatása mellett keresse meg a kereskedelmi miniszteriumot az iránt, hogy a tervbe vett nagyobb gép beszerzésére vonatkozólag adjon szakvéleményt.

— *A kánikula vége.* — *Kánikula újra.*

A múlt héten a hetek óta tartó óriási forróság megenyhült s azt hittük, hogy ezzel vége a kánikulának s a hőhullámoknak is. Annál is inkább hihettük ezt, mert hiszen a csillagászati kánikula végén jártunk s a tegnapi nappal a hivatalos kánikula véget is ért. Az idő azonban megint rácafolta a csillagászmesterekre, mert néhány nap óta a forróság újra ránk szakadt, még pedig olyan mértékben, hogy a kánikula legközepe se volt különb. A meteorológiai jelentés szerint is 36—37 fokot mutat a hőmérő az árnyékban. Hát még napon. Esőnek megint híre sincs, sőt még a vásár sem hozott esőt s így fuldoklunk a forróságban, szárazságban s a híres becskerei porban. Jó, hogy közelednek a berregő hónapok s már csak néhány nap választ el bennünket az elsőtől: Szeptembertől, amikor bizonyosra lehet venni minden kánikula végét. Az igaz, hogy a harmadik negyedik berregő hónapban visszasírjuk majd a jó öreg nap tüzeit különösen azok, akiknek a fa és szén tüzből nem igen jut. Bizony akkor adna a böles természet egy kis meleget a kánikulából. Akkor még a mai meleget is jobban lehetne tűrni.

— *Beírások az inasiskolákba.* Mint a nagybecskereki inasiskolai felügyelő-bizottság közli, a beírások a helybeli inasiskolába a következő napokon lesznek: Az iparosinas-iskolában a beiratások szeptember 12., 13. és 14-én d. u. 5 és fél óráig a közp. áll. el. iskolában eszközöltetnek. A beiratási, illetve tandíj 3 korona, ellenőrző-könyvecske 30 fillér, mely a beiratáskor lefizetendő. Az előadás szept. 15-én kezdődik.

A kereskedőinas-iskolában a beiratások szeptember 12., 13. és 14-én d. u. 5 és fél

órától 7-ig a közp. áll. el. iskolában eszközöltetnek. Beiratási, illetve tandíj 12 korona, mely felvényt előre fizetendő, ellenőrző könyvecske 30 fillér. Az előadás szept. 15-én kezdődik.

A leány iparosinas-iskolában a beiratások szeptember 10-én d. e. 10—12-ig, továbbá szeptember 12., 13. és 14-én este 6—7-ig az Eötvös-utcai áll. el. iskolában eszközöltetnek. Felvételi díj 1 K, ellenőrző könyvecske 30 fillér. Felhívják az érdeklő iparosok, gyárosok, ruha- és fehérnemű varrónők, divatárusnők stb. munkaadók, hogy inasait, leány-tanoncáikat, illetőleg tanköteles leány-munkásait fenti napokon beirassák, mert különben megbüntetik őket.

— **Söprés öntözés nélkül.** Vettük a következő panaszt:

Amikor az ugynevezett szivattyúházakat a város fölláttatta, bizonyára nem az volt a célja, hogy azok disztelen díszei legyenek a városnak és a főtisztogatási ügyek generalisa, mint azt már több utcában is megeselekedte, a legforróbb déli órákban, egy csépp vizöntés nélkül pofoztatja seprüs-vitézeivel az óriási port. Itt volna már végre annak az ideje, hogy a köztisztaság és a közegészség ügyeinek lelkiismeretes elintézése a plakátintelmek háttáraiul is menne, különösen pedig ajánlatos, hogy a minduntalan fizetésjavítást kérő előfogatos ne husvéti öntözőnek tartsa az utcaöntöző kocsikat s a seprők főmestere is kioktatandó a kánuikulai porpofázás káros következményeiről.

Több Uri-utcai lakos.

E panaszt magunk is megerősíthetjük, nemcsak még más oldalról is jövő panaszok, de a magunk tapasztalatai alapján is, mert tényleg nálunk az a furcsa rendszer uralkodik, az utcák tisztításánál, hogy rendszeresen öntözés nélkül, vagy olyan silány öntözés mellett söpörnek, minthogyha a város bacillusgyűjteményt óhajtana berendezni az utcák piszkát a levegőbe söprő „uteatisztítás“-ból.

— **Mükedvelői előadás Eleméren.** A szomszédos Elemér község ifjúsága hétfőn, aug. hó 28-án az alsóeleméri kaszinó termeiben mükedvelői előadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Ez alkalommal a mükedvelők Almási Tihamérnak „Rendelő óra“ című 1 felvonásos vígjátékát fogadják előadni, amelyen közreműködnek: Albeck Antalné urnő, Krakker Bella, Krakker Erna és Roos Mariska kisasszonyok, továbbá Krakker Mihály, Wolfram Nándor, Tabakovics Gusztáv, Daksz Árpád, Balogh János, Glang Károly és Muszár János. Belépődíj személyenként 2 K. Az előadás kezdete este 8 órakor lesz. A mükedvelői előadást táncmulatság követi. Felülfizetéseket a kaszinói könyvtár javára köszönettel fogad a rendezőség.

— **Leégett malom.** Kétfél községben az elmúlt éjjel eddig ismeretlen okból kigyuladt a kétféle hengermalom társaság gőzmalma. A hatalmas lánggal égő malom az egész községet pusztulással fenyegette, mert a községben nincs tűzoltóság. A lakosság megfeszített erővel dolgozott a veszedelem elhárításán és a reggeli órákban sikerült a tüzet lokalizálni. A malom épülete teljesen leégett, azonban a község házeit és a malom raktárát, mely tele van gabonával, sikerült megmenteni. A kár meghaladja a kétszáz ezer koronát.

— **A korcsmai mulatság vége.** Mint Nagy-kikindáról jelentik, ott a napokban délután egy csapat szerb legény a korcsmából kijövet valami csekélység felett összeszólalkozott *Sztanivuk* Milán ottani 38 éves napszámmal, aki őket csendre intette. Vitaközben *Miskov* Ilija bicskát rántott s azzal megszurta *Sztanivuk* Milánt, aki viszont a nála volt pléhbottal megütötte. *Miskov* Ilija futásnak eredt, de előbb bicskáját eddig még ismeretlen legénynek adta át, aki *Sztanivuk* Milánt kétszer is megszurta és hátán életveszélyes sebeket ejtett. *Sztanivuk* rögtön kórházba szállították, hol most a halállal vívódik. Az esetről az a legérdekesebb, hogy a város kellő közepén, a piacon játszódtak le nagy néptömeg előtt, de azért rendőr még sem volt látható. A másik tettet időközben *Ilicsin* Iva személyében kiderítették, aki tettét be is ismerte.

— **Országos vásár.** Óbuda község előjárósága ezúton is közli, hogy ott a legközelebbi országos vásárt szeptember hó 2. és 3-ikán fogják megtartani. A vásárra szabályszerű járattal és vézmentes területől mindenféle állat felhajtása meg van engedve.

— **Pofonért halál.** Véres gyilkosság történt Szent István napján Denta községben. Este *Lungu* Zamfir 32 éves földmives szóval-tásba elegyedett *Czárán* Miklós 23 éves suhancal, akit kétszer arculütött, amire ez *öt szíven szurta*, úgy, hogy a helyszínen meghalt. *Czárán* a véres tett elkövetése után megszökött, de hétfőn önként jelentkezett a csendőrségen, ahol letartóztatták.

— **Lakások elképzeltetők-e vén házban** sok lakó után poloska nélkül? Mielőtt ily lakásba beköltöznenek, tisztítsuk azt ki alaposan *Löcherer* Cimexinnel. Ez eddig az egyedüli szer, amelytől a poloskák nyomban elpusztulnak, petéik pedig a Cimexin hatása folytán kiszáradnak és többé ki nem kelnek. Nem piszkít, foltot, szagot nem hagy, a legkényesebb butor is tisztítható vele. Moly ellen egyedüli biztos szer. Kapható: *Kollarich* Gábor, valamint *Czikajló* László gyógyszerárban **Nagybecskereken.** 701x20.15

Irodalom.

* **Megnyílik a modern színpad.** Nagy Endre kabaréjában szombaton, augusztus 26-án lesz a szezonnyitó-előadás, amelyen egy sereg színpadi tréfa, bohózat és új kuplé kerül bemutatásra. A társulat nagyjából azok, akiket a közönség az eddigi szezonok során a szeretetébe fogadott: *Medgyaszay* Vilma, *Hadrik* Anna, *Kökény* Ilona, *Szegő* Józsa, *Szász* Ilona, *Vidor* Ferike, *Sajó* Géza, *Kováry* Gyula, *Boross* Géza, *Magyary* Lajos, *Huszár* Károly, *Boldizsár* Andor, *Papp* János, *Máhr* Nándor. A szezonnyitó-előadáson mutatkoznak be a kabaré új tagjai: *Felhő* Rózi, a szegedi színház volt primadonnája, *Marosi* Adél, aki a Magyar Színháznak volt a tagja és *Bányai* Kató, az Országos Színiakadémia végzett növendéke. A konferenciát tisztelt természetesen *Nagy* Endre tölti be.

TÁVIRATOK.

Agyonvédik a sajtószabadságot. Még mindig a sajtószabadsággal játszanak. — Obstrukciós zárt ülés. — Egy sürgős interpelláció.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az obstrukciósok, jaj, még mindig védik a sajtószabadságot. Ha soká tart még agyonvédik. Csak az a remény biztat mindenkit, hogy végül mégis csak az obstrukciósokat üti agyon a sajtószabadság. Természetes, hogy a mai ülésen is a sajtószabadsággal obstruált az ellenzék és zárt üléssel fecsérte el az időt.

Az ülésen *Berzeviczy* Albert elnökölt s miután megnyitotta az ülést, betérjesszette

több törvényhatóság feliratát az obstrukció ellen.

Az obstrukciós hősök persze nyomban névszerinti szavazást s a szavazásnak holnapra való halasztását kérték.

Ezután következett az újabb napi program,

az obstrukciós sajtószabadság.

Kezdődött azzal, hogy az elnök bejelentette, hogy *Hock* János napirend előtti felszólalásra kért engedélyt a megrendszabályozott ujság dolgában, de az engedélyt nem adta meg. A Ház sem adja meg.

Jelentette továbbá az elnök, hogy *Györffy* Gyulának sürgős interpellációra adott engedélyt, ugyancsak a megrendszabályozott lap dolgában.

Most azután az obstrukciósok

zárt ülést

kérnek, amit az elnök elrendel.

A zárt ülésről a munkapárt kivonul, csupán *Farkas* Pál marad benn, aki mindjárt a Ház tanácskozásképeességének a megállapítását kéri.

A Ház a nagy ellenzéki érdeklődés folytán természetesen nem tanácskozásképes, amire az elnök az ülést félóra felüggeszti

Közben összegyűlnek annyian, hogy tanácskozni lehet a zárt ülésen, amire *Hock* János a kormányt támadja s leadja az obstrukciós fenyegetést, hogy addig nem lesz rendes tanácskozás stb.

Utána megint üres lesz az ülés, ami eltart egy óra utánig.

Ekkor az elnök megállapítja, hogy a Ház tanácskozási ideje letelt, berekeszti a zárt ülést és megnyitja

a nyílt ülést,

amelyen *Györffy* Gyula mondja el rettentően sürgős interpellációját a megrendszabályozott ujság dolgában, amire ma már természetesen senki sem felel.

A prezumpatív trónörökös automobilbalesete.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Prágából sürgönyzik, *Károly Ferenc József* főherceg prezumpatív trónörökös tegnap este automobilon, amelyen kivüle hadsegéde és sofförje ült, a Prága közelében levő katonai táborba ment. Az uton a sötétben az automobil összeütközött egy paraszt szekérrel. A szekérrudja befuródott az automobil belsejébe és megsebesítette hadsegédét, *Cerniu* grófot, valamint a soffört is. A szekérrudja horzsolta a főherceget is, de nem sebezte meg.

Kossuth az általános választói jog ellen.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház folyosóján ma igen érdekes politikai jelenet folyt le. Szünet közben ugyanis egy czeplédi küldöttség tisztelgett *Kossuth* Ferencnél, hogy átadja neki a legutóbbi czeplédi népgyűlés kérvényét, amelyben az általános választói jog mielőbbi törvénybe iktatását kéri.

Kossuth Ferenc a küldöttség nagy megrökönyödésére kijelentette, hogy ő nem osztja czeplédi népgyűlés álláspontját, mert ő olyan választói jogot akar, amely a magyar nemzet szupremációját biztosítja.

A küldöttség vezetője kifejtette, hogy *Kossuth* Ferenc atyja, *Kossuth* Lajos az egyenlő teherviselés mellett az egyenlő jogokért küzdött, nagy sajnálkozással látják tehát, hogy a fiu, aki atyja elveit hirdeti, most lecáfolja atyját.

Kossuth Ferenc erre boszusan sarkon fordult s további szó nélkül otthagya a küldöttséget, amely nagy elégedetlenséggel távozott.

Óriási vasuti szerencsétlenség.

Budapest, aug. 24. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint *Poprádról* sürgönyzik, a közeli *Szepesszombat* állomáson óriási vasuti szerencsétlenség történt. A tegnap délután 3 órakor *Kassáról* elindult gyorsvonat *Szepesszombat* állomáson *beleszaladt az ott veszteglő személyvonatba*. A összeütközésnek rémes következménye lett, mert az összeütközés folytán 7 utas meghalt tizen súlyosan megsebesültek és számosan könnyebben sérültek. A gyorsvonat személyzete és utasai sértetlenek maradtak. A gyorsvonaton utazott *Párvy* Sándor szepesi püspök is. A katasztrófa dolgában a legszigorubb vizsgálatot indították s egyelőre letartóztatták a gyorsvonat vezetőjét, *Gyurkovics* Józsefet.

Tőzsde.

A Lloyd budapesti távirata augusztus 24.

Buza (augusztusra) . . . . . 23.26— —
Buza (októberre) . . . . . 23.60— —
Zab (augusztusra) . . . . . 17.88— —
Tengeri (augusztusra) . . . . . 16.46— —

Felelős szerkesztő: Somfal János.

Ferenczhalom község előljáróságától.
1028—1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Ferenczhalom község egy husvizsgálati állást szervezett.

A husvizsgáló fizetése az első évben 800 kor. s a következő években 1000 kor.

Ezen állásra csakis képesített egyén pályázhat.

Pályázók felhivatnak, hogy a husvizsgálóatra való képesítést s eddigi működésüket igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi szeptember 15-ig adják be Ferenczhalom község előljáróságához.

A közelebbi feltételek itt megtudhatók.

A magyar és német nyelv bírása megkívántatik.

A felfogadott husvizsgáló más irodai teendőket is köteles végezni.

Ferenczhalom, 1911. évi augusztus 21.
839—3.1 A község előljárósága.

621—(4):0

Mentőszekrények

cséplőgépek és egyéb gépekhez
darabja 36 és 40 kor.

Mentőszekrény kiegészítések

beküldendő jegyzék után jutányosan.

Sérvkötők

3 kor.-tól 8 kor.-ig, kívánatra
választék küldetik.

Irrigátorok, fecskendők, gummiáru,
Brunswatta, pólyák, tejszivók, gyer-
mekágyi kellékek nagy választékban
kaphatók

Kovács Sándor drogériája
Nagybecskereken.

Telefon 43.

Telefon 43.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon
Leopold Gyula hirdető vál-
lalatához, **Budapest, VII., Er-
zsébet körút 41.**, ahol hirdeté-
seket az összes létező bel- és
külföldi hirdetőlapokban és naptárak-
ban kiváló szakértelemmel, lelki-
ismeretesen, pontosan és szolid
árakon eszközölnék. Több mint
265 naptár kizárólagos képvise-
lete, vidéki lapok központi hir-
detési osztálya, számos hirdető-
lap kizárólagos kezelősége. Díszes
újságkatalógus, képes naptár-
jegyzék és minden felvilágosítás
a t. c. hirdetőnek díjmentesen.

(790—X.3)

Csenei járás főszolgabíróságától.
3277—1911. sz.

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye csenei járásához tar-
tozó **Kőcsé** községben ujonan rendezesített,
120 kor. évi fizetés és a szabályszerű látoga-
tási díjakkal javadalmazott községi **szülésznői**
állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1908: XXXVIII. t.-c.
28. §-ának megfelelően felszerelt kérvényeiket
1911. évi szeptember 20-ik napjáig hivatalom-
hoz annál is inkább nyújtsák be, mert a később
érkező kérvényeket figyelembe venni
nem fogom.

A választás hatánapját később tűzöm ki.
Csene, 1911. augusztus hó 14.

Szabó Gyula Vazul,
főszolgabíró.

832—3.3

A kerületi iparfelügyelőség

jó irásu

írnokot keres.

Kik a szerb nyelvet bírják, előny-
ben részesülhetnek.

Jelentkezés Árpád-utca 23. sz. a.

840—1.1

Tizezer korona

készpénz lefizetése mellett
kapható Nagybecskereken
közvetlenül a város mellett
egy

14 holdas szőlő.

A vételár hátralevő része
évi részletekben törleszt-
hető. A szőlőt esetleg két
parcellában is eladják. —

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.
470—x.37

Hirdetéseket jutányos ártól közöl a „Torontál“
politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legjobb, legolvasottabb napilap Torontálmegyében.

Telefon 201.

Telefon 201.

Benó Testvérek ez előtt **Kokits A. F.**
divat-, rövid-, játék- és cipőkereskedés Nagybecskerek.

Iskolai idényre ajánlunk:

Leány kötényeket, gyermek harisnyákat,
gyermek esőernyőket, gyermek ing és
gallérokat, hajkeféket, fésűt stb. stb.

Mindenféle kézimunkákban a legjobb választék.

Postai megrendeléseket a levél kézhez vétele után rögtön és
pontosan elintézzük. Meg nem felelő áruk szívesen visszavétnék.

Külön cipőosztály:

Fiu R. chevro cipő	K. 670
„ R. box cipő	K. 670
Leány R. chevro cipő	K. 580
„ R. box cipő	K. 580

Sárcipők (Galoschni).

Legjobb (pontos) iskolai előírás szerinti torna cipők	K. 3—
Férfi sirapa cipő	K. 750

4/6 x 46